अत्र 'सुखमीहितुम्' इत्युचितम्। अत्राद्ययोः प्रकृतिविषयः प्रक्रमभेदः। तृतीये पर्यायविषयः, चतुर्थे प्रत्ययविषयः। एवमन्यत्रापि।

प्रसिद्धित्यागो यथा—

'घोरो वारिमुचां रवः॥'

अत्र मेघानां गर्जितमेव प्रसिद्धम्।

यदाहुः—

'मञ्जीरादिषु रणितप्रायं पक्षिषु तु कूजितप्रभृति।
स्तनितमणितादि सुरते मेघादिषु गर्जितप्रमुखम्॥' इत्यादि।

अस्थानस्थपदता यथा—

'तीर्थे तदीये गजसेतुबन्धात्प्रतीपगामुत्तरतोऽस्य गङ्गाम्।
अयत्नबालव्यजनीबभूवुर्हंसा नभोलङ्घनलोलपक्षाः॥'

नाम्। **अतिवर्तितुमतिक्रमितुम्**। **निरुत्सुकानामनुत्कण्ठितचित्तानाम्**। **अभियोगः** उद्योगः। अत्रेच्छार्थकतुमुन्प्रत्ययेनोपक्रमस्य तत्समानार्थकसन्प्रत्ययेन भङ्गः। यशोऽधिगमनोद्देशेन विहिताया इच्छायाः सुखलोभोद्देशेनापि विधेयतया निर्देशः॥ दर्शितोदाहरणानां विशेषमाह—**अत्राद्ययोरिति**। एषूदाहरणेषु आद्ययोः 'एवमुक्तः' इति 'ते हिमालयम्' इत्येतयोः। तृतीये 'उदन्वच्छिन्ना' इत्यादौ। चतुर्थे 'यशोऽधिगन्तुम्' इत्यादौ॥ **एवमन्यत्रेति**। कारकोपसर्गादावपि प्रक्रमभङ्गो बोद्धव्य इत्यर्थः। तत्र कारकविषयो यथा—'गाहन्तां महिषा निपानसलिलं शृङ्गैर्मुहुस्ताडितं छायाबद्धकदम्बकं मृगकुलं रोमन्थमभ्यस्यतु। विश्रब्धैः क्रियतां वराहपतिभिर्मुस्ताक्षतिः पल्वले विश्रामं लभतामिदं च शिथिलज्यावन्धमस्मद्धनुः॥' अत्र प्रत्ययोक्तकर्तृकारकोपक्रमस्य क्रियतामित्यत्र भङ्गः। कर्मकारकस्योक्तत्वात्। परे तु कर्तृकारकाणां प्रथमोपक्रमस्य वराहपतिभिरिति तृतीयायां भेदः। 'विश्रब्धा रचयन्तु शूकरवरा मुस्ताक्षतिं पल्वले' इति युक्तः पाठः। उपसर्गविषयो यथा—'चपलाचपलास्वेव नापत्सु विकलो भवेत्। विपत्सु धीरता यस्य भाजनं स हि संपदः॥' चपलाचपलासु विद्युच्चञ्चलासु। अत्रापत्स्वित्यत्र आङुपसर्गोपक्रमस्य विपत्स्वित्यत्र वेरुपादानाद्भङ्गः॥ **मेघानामिति**। मेघानां शब्दे गर्जितमेव गर्जितादिशब्द एव, तत्परित्यागाद्रसादिप्रकर्षबोधप्रतिरोधः॥ प्रसिद्धमाह—**मञ्जीरादिष्विति**। आदिना रसनादीनां ग्रहणम्। **रणितप्रायमिति**। प्रायशब्द आद्यर्थः। तेन शिञ्जितादीनां ग्रहणम्। मञ्जीरादिशब्देषु रणितादिशब्दः प्रयोक्तव्यः। एवमग्रेऽपि। मेघादिष्वित्यादिना हस्त्यादिपरिग्रहः। प्रमुखमित्यनेन रसितादिग्रहणम्। एवं भ्रमरादिषु गुञ्जितादि, मण्डूकादिषु रवादि, हयेषु हेषि-